

LA TOMASA

SETMANARI CATALA

10 CENTIMS lo número

Moltas puntes, molta roba,
molt *chic* y molta intenció;
pero la vista no troba
ni un sol punt de temptació.

Copia fot. de A. Esplugas

Los comptes del gran arcalde

En tots temps han existit esprits petits, envejosos de las glorias dels talents superiors.

Los pigmeus senten ira y desesperació al veure al gegant que 'ls contempla seré y tranquil, com podria mirar á una formigueta.

D. Francisco de Paula Rius y Taulet, arcalde que fou d' aquesta ciutat, sigué un verdader gegant, á pesar de sa talla corporal corrent, porque sentia un verdader amor per Barcelona.

Aquest amor no interromput, va convertirse en ell en un verdader fanatisme, hasta l' extrém de que no sonmiava altra cosa, sino que Barcelona, ja que no la primera ciutat europea, fos al menos de las primeras.

Ell descuydava fins son bufet d' advocat pera dedicarse ab acendrat carinyo als assumptos municipals, sense que pretengués may lucrar ab los interessos del Comú, com pogué comprobarse á sa mort, puig D. Francisco de Paula Rius y Taulet, com de tots es sabut va morir pobre, hasta 'l punt de que va obrirse una subscripció pública pera atendre á las necessitats de sa familia.

A pesar de sa abnegació en bé de Barcelona, de son inusitat amor civich, no va faltar may algú tan dintre de la ciutat com fora d' ella que no posés *perros* á sas gestions administrativas, havent sigut calificada mes d' una volta de ruïnosa sa administració.

Y no obstant, Barcelona pot enorgullirse de que entre sos arcaldes n' hagi existit un que com lo Sr. Rius y Taulet, fos tan entussiasta del brillo y esplendor de la ciutat comtal.

Si Barcelona, es avuy coneguda ventatjosament dels principals centres del mon civilisat, ho deu y no cal duptarho, á n' aqueix insigne patrici.

Ell va hermostrar y engrandir la ciutat, presentantla com lo cap de la Peninsula ahont se treballa y ahont son rebuts ab respecte y admiració tots los adelantos de la época present.

Ell va demostrar de lo que es capás ab sa laboriositat y sa constancia l' esperit catalá.

Ell sense haverse dedicat á estudis antropológichs va endevinar avants que 'l doctor Robert ho afirmés, esvalotant á certas migradas inteligencias, que la rassa catalana, es ferma, intelligent y suferta, y capás per ella sola, de fer representar un bon paper devant de las altrás nacions á la per molts desprestigiada Espanya.

Es cert, que per lograr sos fins, va endeutar á la Pubilla; pero aixó no pot censurarse, porque d' ell pot dirse que va sembrar pera que sos successors recullissin.

No fa gayre, l' actual governador civil d' aquesta provincia, va donarli, sense proposarsho la rahó, al recomenar á la Corporació municipal que sanejés la ciutat encara que tingués d' endeutarse, puig los gastos qu' ara 's fessin vindrian á millorar la salubritat de la població, per lo que havian de mostrarse agrahidas las generacions venideras.

La Exposició Universal de 1888, ha dit fa poch temps un ilustre fill de Catalunya, fou un verdader succés que va reunir totas las esquadras extrangeras á Barcelona, en só de pau y armonia, fent apareixe á totas las rasses humanas com una sola familia.

Es vritat que l' esmentada Exposició va costar á Barcelona un devassall de pessetas, pero representan una bicoca per la importancia que á nostra ciutat va proporcionar dit certámen.

Llegiam no fa moltes setmanas, que 'ls gastos ocasionats per la Exposició del any 1888 van aixecar gran polvareda, fins pendre las murmuracions peu en una de las Seccions del Congrès. Un diputat, lo Sr. Ducazcal, esparverat devant dels rumors que 's propagavan, va aixecarse un dia pera demanar los comptes de la referida Exposició; pero sembla que son esparverament, no tenia per origen la conducta observada pe 'l Sr. Rius, sino la que mantenian sos detractors.

No va faltar, qui va proposarse fer desistir de continuar, en la discussió en vista de que semblava tenir trassas de no acabarse.

Un dels concurentes va prometre portar lo dia següent los comptes reclamats.

Y va cumplir sa promesa.

Devant de sos companys, va llegir una copia dels comptes en qüestió, que transcribim integros per ser sumament curiosos.

Deya així, la citada copia:

COMPTES DEL GRAN ARCALDE

Cent millons pera renovar los vidres trencats pe 'l retró dels canóns de las esquadras que de tot arreu acudiren al port de Barcelona á saludar á Espanya y á la Reyna Regent.

Deu mil pessetas, en flors, ayguas d' olor y perfumadas.

Cent setanta mil pessetas, en recomposició dels empedrats de Barcelona destrossats pe 'ls cotxes de l' aristocracia de Madrit y del extranger qu' anaren á visitar l' Exposició y á cantar llohansas á Espanya.

Cinquanta mil pessetas, en regalos, obsequis y banquetes als forastes que visitaren la ciutat, pera celebrar la cultura de la mateixa y gastar son diner en fondas, teatros, cafés y tendas.

Cent mil pessetas, en anuncis, cartells y castanyolas

Milló y miti de idem, en renovar campanas esquadras á copia de tocar á gloria, y en disposar festejos, diversions y espectacles públichs y gratuits pera alegrar al poble y divertir als visitants.

Un milló en funcions religioses de gracias y *Te Deums*, porque es sempre precís donar á Deu lo que es de Deu y al Cèssar lo qu' es del Cèssar.

Tres millons en gastos de correspondencia, paper, sobres y sellos de totas classes, tintas de tots colors, saludos al pabelló d' Espanya y á las glorias y soberrans de la mateixa.»

La lectura d' aquet document tingué l' éxit qu' esperava son autor, y may mes, ni en broma va tornarse á parlar d' aquest assumpto.

JO SOCH AIXÍS

Al amich Cèssar Vilanova

Per rey del Univers, tothom proclama
al amo del Desert. ¡Superba feral!
Mes jo no hi vaig acordes ab la Fama,
y penso, francament d'altra manera.
Devegadas la sogra, també brama,
sens que per' xó tremoli gens l'esfera.
Lo qual també pot sé, per mes que 's digui,
que 'l rey del Univers, un gos ne sigui.

¡Un gos!... ¿Ha vist ningú cap altra bestia'
que sigui mes sumisa ó mes valenta,
y tingui mes bon cor y mes modestia?.....
A la veu de son amo sempre atenta,
no 'ns causa perjudici ni molèstia;
y 'ns lliura del perill de gent dolenta,
donant-seli quelcom per recompensa;
un mos de pá tan sols, ó un os que 's llenca.

'L gos per tot' arreu ens acompanya;
ja sigui gos llebré ó d'altra rassa,
en ells, la llealtat no es gens estranya.
Per' xó tot cassador quan surt á cassa,
si acompanyat del gos entra en campanya,
no té necessitat d'anar á plassa
si vol menjar virám; qu' alguna llebra,
la pot menjar, sense passar cap febra.

'L gos es en extrém humanitari,
y á mes d'aixó, qui mes fidel vigila
los nostres interessos. Secundari
del home passa aquet vida tranquila,
mentres ab son instint extraordinari,
lo gos de malfactors, guarda la vida.
També hi ha gos que 's llenca entre las onas,
y salva dels naufragis, las personas.

Al pobre desgraciat, faltat de vista,
'l gos molt complacent serveix ds guia;
y fá del pobre cego menos trista
la vida, fentli sempre companyia.
Del criminal molts cops segueix la pista
y á voltas la justicia, ab ell confia
per descubrir alguna malifeta,
quedant del noble gos, molt satisfeta.

Astut, lleal, fidel com cap persona,
'l gos té qualitats que 'l recomanan.
Ni on mitj de la miseria 'ns abandona
ni 'ls prechs del enemich á n' ell l' aplanan.
Valent com un lleó quan s' abrahona,
es manso com un be, si aixís li manan.

Y ab tot, molt mes que 'ls gossos y las gossas...
já mi m' agradan mes las bonas mossas!

LLUIS G. SALVADOR.

AVIS IMPORTANT

A todas las Empresas periodísticas, Cen-
tres de Suscripciones, Librerías y Magatzems
de Quincalla, etc etc:

Si desitjan á Torelló un corresponsal actiu,
honrat, diligent y bon pagador, 'ls recoma-
ném á Miquel Vilardell, situat en la plassa de
S. Fortiá n.º 6, ab seguritat que quedarán
ben servits.

✱

AVIS INTERESSANT

Nostre Administrador cedirá en bonas con-
dicións un crédito pendent ab un ex-corres-
ponsal d'un poble de la comarca de Vich
de 148'80 ptas.

A espavilarse, que es una *ganga.*

✱

NOTA GEOGRAFICA

S. Quirse, Centellas y TORELLÓ, perte-
neixen á la comarca de Vich.

ÍNTIMA

Ab tot lo afany d'un jove
vaig dirte que t' estimava,
y tú ab un desdeny glacial
vas contestar á mas paraulas.

No dantme ventsut per xó
y alentantme l'esperansa,
mon cor t' ho va dí ab sospirs
y mos ulls t' ho van dí ab llágrimas.

¡Més de cap modo pogué
rompre 'l glas de tas entranyas,
ni e bossinar una engruna
lo teu cor de pedra marbre.

Avuy de nou t' he trobat,
y al insistí en si m' aymavas
m' has contestat ab un «no»
que m' ha arrencat hasta l'ánima.

Dugas llágrimas de foch
han rodolat per mas galtas,
mentres déixantme glassat,
te 'n has anat tot mofanten.

Quan fóra has estat, mos plors
s' han convertit en riallas
y boig d'amor he esclamat:
«¡Que soch felís estimantla!»

F. CARRERAS P.

1. En Joanet té 'ls cabells rossos,
y quan á estudi se 'n vá,
per mostrar sa cabellera
porta la gorra á la má.

2. Si té uns cabells tan hermosos,
té en cambi un genit dolent,
y així qu' arriba á la escola
ja 's baralla de valent.

3. Un dia, 'l mestre, enfadat
de barallas tan pesadas,
va agafarlo pe 'ls cabells,
pro fentshi á estiragassadas.

4. Plorant á llágrima viva,
quan á sa casa arrivá,
la malifeta del mestre
va comptarli á sa mamá.

VULNERABLE

5. De sopte tingué una idea lluminosa 'l tal Joanet, y vá pregar á sa mare que li deixés lo cap net.

6. Al dia següent, á estudi, lo seu cap, com una bola, fou rebut pe 'ls seus companys ab gran gatzara y tabola.

7. Mes ell, burlantse del mestre, pretenia marejarlo, creyant que ja no tenia cap lloch per' hont agafarlo.

8. Pero estirant lo qu' es dable una orella d' aquell diable, va demostrá á tots plegats qu' hi ha sempre un punt vulnerable pe 'ls xicots mal educats.

Curiositats

Plutarco fa menció d' un epitafi compost en honor d' alguns lacedemonis qu' havian mort en un combat, lo qual enclou una sublim sentència.

Deya així l' epitafi en qüestió:

«Aquets, han mort, persuadits de que la felicitat no consisteix en viure ni en morir, sino en viure y morir ab gloria.»

*
**

Ab motiu del judici celebrat pera veure la causa del regicida Bressi, y sa condempna á presó perpétua, detallan alguns periódichs, en que consisteix aquesta pena, segons lo Códich Italiá.

No hi ha dupte que dit cástich es mes temible que la pena de mort.

Aprecíhintho 'ls nostres llegidors;

Durant los primers anys,—no 's fixa número—lo condempnat habitará una celda d' un metro d' ample per dos cinquanta de llarch, ahont sols llueix una mitja claretat.

Mes tart será traslladat á una celda un poch més ample y més clara. Una tarima una mica inclinada, de cinquanta centímetros d' ample li servirá de llit y únich mobiliari.

L' aliment se compondrá de pa y aygua, una sola vegada al dia.

Los escarsellers li servirán lo menjar per un forat tancat ab un vidre de color, que permeti observar al presoner, sense que aquet pugui veure al observador.

Los dias pasarán en un silenci absolut, com si 's trobés á la tomba.

Si 'l prèns se resisteix se 'l someterá als següents castichs:

1.º La camisa de forsa— 2.º Los ferros que juntan las mans ab los peus obligant al cos á mantenirse doblat endevant. 3.º Lo llit de forsa: una caixa de fusta absolutament igual á un ataut, ab dos forats en lo fondo pera tancar los peus è impedir los moviments de las camas, tenint los brassos inmovilisats per la camisa de forsa.

Al cap de deu anys d' aquest règimen, lo prèns recobra la llibertat pera treballar durant lo dia; pero á la nit torna al aïslament y al silenci.

Ni visitas, ni cartas, res pot penetrar en aquest sepulcre hasta que la mort ò la enagenació mental venen á llibertar á qui l' habita.»

*
**

Remey contra 'l coqueluche

S' assegna qu' inspiracions fetas cada quatre horas ab «natrium sozodolicum sbt. plv.» y, millor encare, barrejat en parts iguals ab «flor sulf.» constituheixen un remey infalible contra la esmentada malaltia, havent aquet remey sigut de gran efecte en cassos de difteria.

*
**

Un poderós se queixá un dia devant d' un de sos masovers, de que sempre s' aburria; 'l masover va contestar-li, això es degut, senyor, á que per vosté sempre es diumenje.

*
**

Bitter holandés

Pell picada de taronjas dolsas.	50 grams
Acibar.	10 »
Calamus aromáticus.	10 »
Esperit de ví.	3 litros
Tintura de colombo.	5 grams
Aygua.	2 litros

Se posan al bany-maria durant 30 horas, 'l cálamus, l' acibar y pell de taronjas ab l' esperit de ví, anyadint á la barreja 90 grams de fusta de Fernambuco. Un cop terminada la infusió s' hi anyadeix mitj gram d' allum, pera donar al liquit la necessària transparencia.

Deu advertirse que l' us inmoderat d' aquet licor perjudica la salut y que 's prèn barrejat ab aygua.

*
**

Tots los Arturs, ó al menos la majoria d' ells, están en la convicció de que 'l seu Sant es tan autèntich com tots los altres y que 's celebra sa festa 'l dia primer de Septiembre de cada any.

No obstant no falta qui assegura que tal Sant no existeix ni ha existit may.

Així s' explica una persona que en aquesta, *questions santus*, sembla que hi té la má trencada;

«Los historiadors de sants no saben res enterament sobre Sant Artur. Que portaren aquet nom molts prínceps cristians, probat está per la historia. S' anomenaren, per exemple, Artur un fill d' Enrich VII d' Inglaterra, y de donya Catarina d' Aragón, rey quan va morir-se son pare y mort ell sense successió; pero també es sabut que no hi ha obligació de batejar á ningú ab noms de sants; aixó es una práctica piadosa y res mes.

No obstant ¿havian de descuydarla reys tan piadosos com Enrich VII. y la filla dels Reys Catolíchs al batejar á son fill?

Hi hauria feyna llarga pera consignar opinions, totas infundadas, dels santoralistas, una de las quals afirma qu' aquet sant es Sant Asteri, pero sense fundarse en res. Lo cert es que no figura Sant Artur en lo Martirologi Romá, ni en cap altre, qui ningú sab qui va ser ni ahont va neixre y que com á nom de Sant no es utilisable. Y no obstant en las parroquias no 'l refusan, y en cambi vejerem una vegada refusar á Sant. Os ignorant acás que sa festa 's celebra 'l 13 d' Abril.»

Ara, si hi ha algun Artur que no estigui conforme ab la no existencia del seu sant, que s' expliqui.

Nosaltres per nostra part podém dir qu' hem llegit la vida de Sant Artur, descrita, si no recordém mal pe 'l distingit poeta don Artur Masriera, y en ella 's consignava—'ns sembla—que l' esmentat sant era un monjo irlandés.

Si hi ha alguna persona que posseheixi datos certs y verdaders sobre aqueix sant, li agrahirém que 's serveixi remetrels á aquesta Redacció, pera que publicats luego en lo nostre periódich, pogan servir de satisfacció als Arturs de totas classes y edats.

*
**

Llustre per 'l calsat

Se molen cent parts de negre d' os, anyadint hi luego 5 parts d' oli y 50 de glicerina. Se barrejan á dits componens 10 parts de vinagre y s' obté un llustre de brillo superior, que amoreix lo cuyro.

*
**

No hi ha ningú mes destra que 'ls estafalaris per donar bons noms a las accions dolentas.
«Quan los árabes beduins roban a una caravana, ó assaltan als caminants, diuen qu' han guanyat lo que prenen.

Los exactors de las rendas públicas anomenan també a sa ocupació ú ofici, *travall*, y donan lo nom de *profit* al fruyt de sas estorsions, y quan lo *profit* es molt gros, diuen qu' *han fet un bon negoci*.

En bona y sana moral, tot home, que s' apodera dels bens dels altres, ó que, gosant d' un sou ó recompensa de la societat, res fá en son servey, es un verdader lladre. =Barò d' Holbach.=

*
**

«Parlar un de si mateix menos bé de lo que pot y deu, es ximpleta y no modestia; contentarse un ab menos de lo que val, es cobardia y pusilanimidad» Aristóteles.

*
**

Una máxima dels habitants del Indostan es que *mes val estar parat, que caminar; jeure que sentarse, dormir que vetllar; y morir que viure*.

Casi tots los ganduls, suprimint lo de morir-se, opinan de la mateixa manera.

Refrans

Adobats

Val més menjar pa ab amor... que gallinas ab dolor reumátich.

Ni de broma ni de veras ab ton amo parteixis peras, que te 'n tocarian molt pocas.

Ó tot, ó res... ó sinó... dom lo que vulguis.

Sempre paga 'l just pé 'l que vesteix ample.

Qui té 'l cul llogat... no sé lo que pensa y perque 'l lloga.

Tots los llibres ensenyan, y els pobres també, la seba.

A so de tabals... mal de cap si dura gayre.

Feyna feta... deixa 'l cos més lleuger, tranquil y descansat.

Cantin papers... y plorin cartróns.

L' una ma renta l' altra y las dos pelan patatas.

ABELARDO COMA.

Lo Temps y la Humanitat

I

Un dia darrera un dia,
un any darrera d' un any
y jamay lo cami acaban,
ell devant y ella detrás....

Per lo cami s' atravessan
destorbs, costas y barranchs;
mes poch á poch ó dopressa,
los salvan ab segur pás.

Lo vell de la barba blanca
camina y no 's cansa may
y la dona del vel negre
segueix al vell sens parar.

—Vellet, bon vellet, voldriau,
voldriau dirme si us plau
ahont es l' Amor?... Si digaum'ho
puig no l' he trobat encar.

—Deixal estar, filla meva
y creume no 'l busquis pas
ino 'l busquis si no vols rébre
al trobarlo, un desengany!

II

Passan dias y més dias
y passan anys y més anys
y passan volant los sigles
ell devant y ella detrás...

Lo vell de la barba blanca
camina y no 's cansa may
mes la dona del vel negre
dú lo rostre afadigat....

—Vellet, bon vellet, digáume
¿sabeu hont es l' Amistat
qu' encara en la nostra vía
no l' he poguda trobar?

—Déixala estar, filla meva;
creume, no la busquis pas;
déixala... si no vols rebre
al trobarla un desengany.

III

Passan sigles y mes sigles;
passan á milers los anys
y sempre 'l vell y la dona
camina y caminarás.

Lo vell de la barba blanca
no envelleix, ni 's cansa may,
mes la dona del vel negre
fatigada en terra cau.

—Vellet, bon vellet, digaume
¿ahont es la Felicitat
qu' encara en la nostra vía
no l' he poguda trobar?....

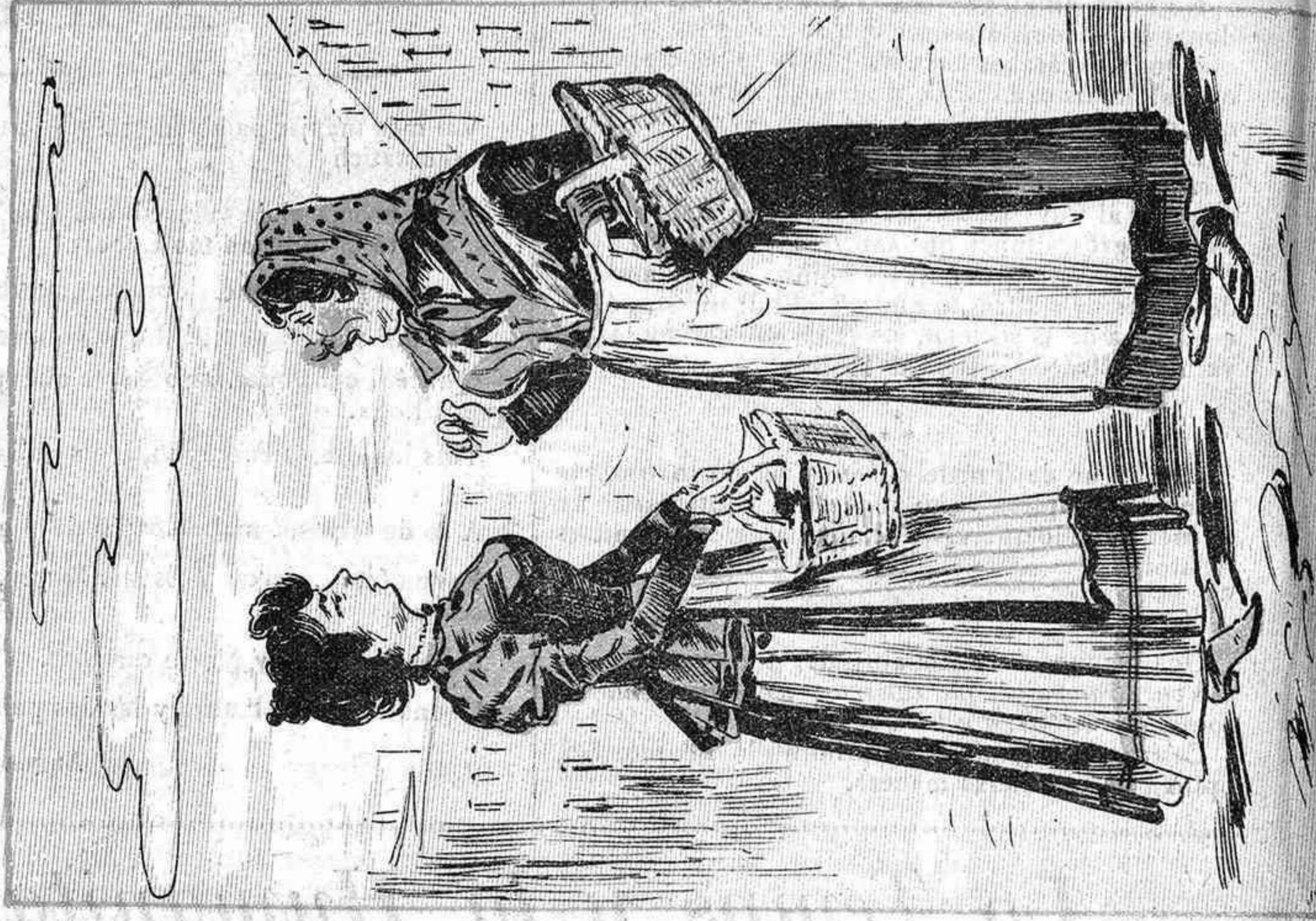
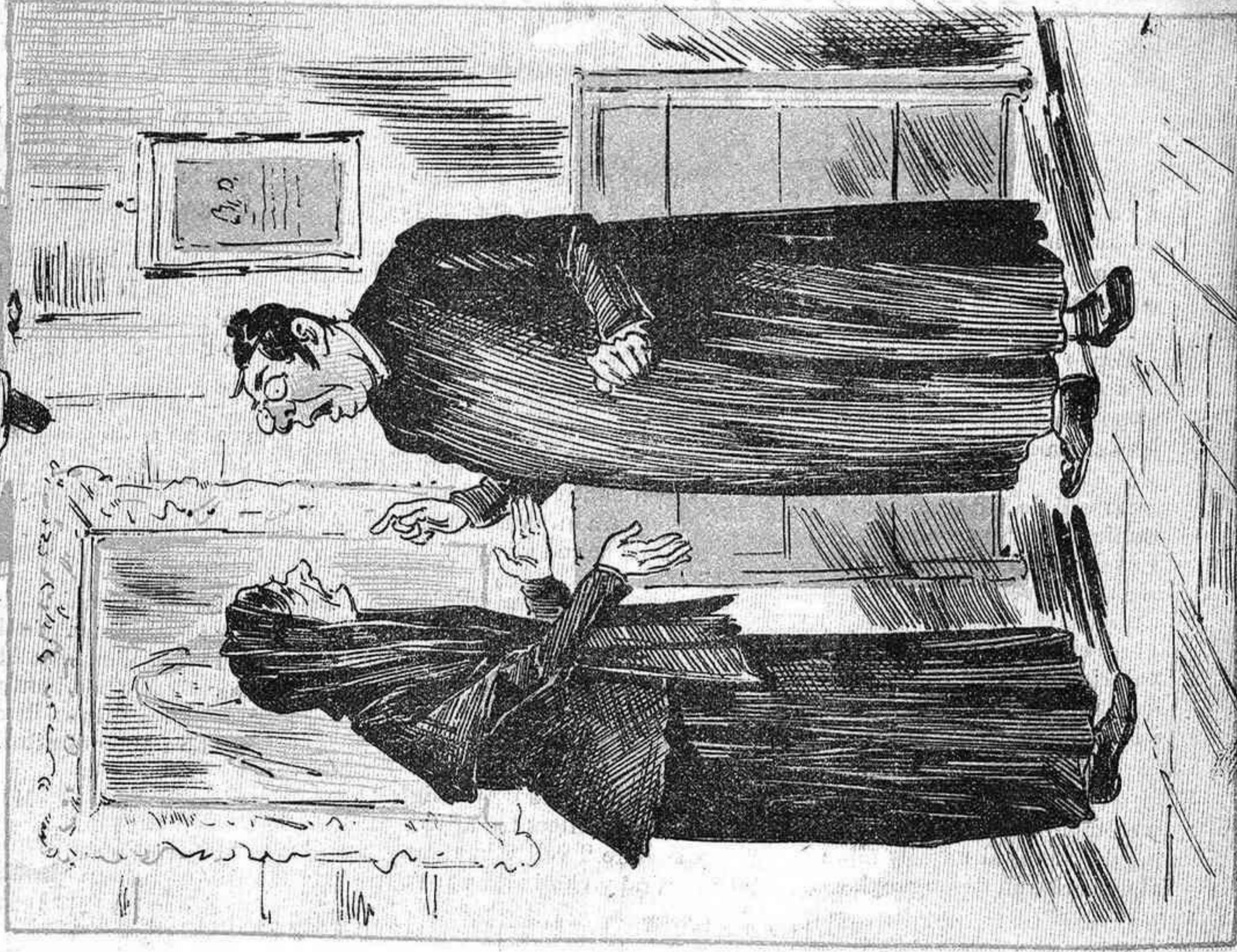
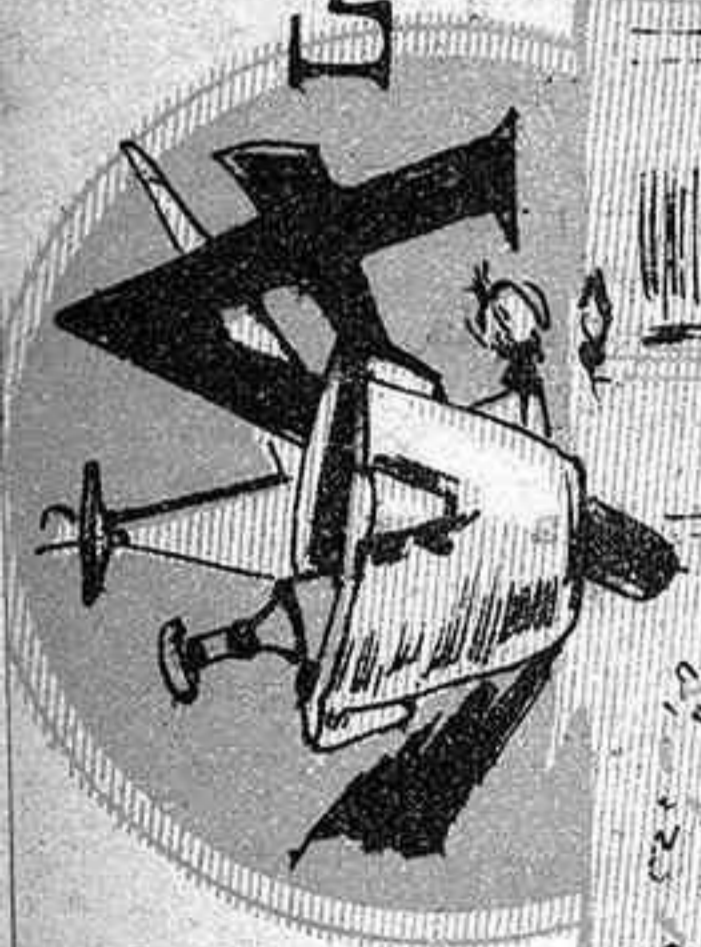
—No la busquis filla meva;
creume no la busquis pas;
déixala estar qu' á la terra
no la trobarás jamay!

IV

La dona cau defallida
per lo cansament de 'ls anys,
y 'l vell de la barba blanca
segueix son cami entretant
uns sigles darrera 'ls altres
per tota una eternitat.

M. RIUSECH

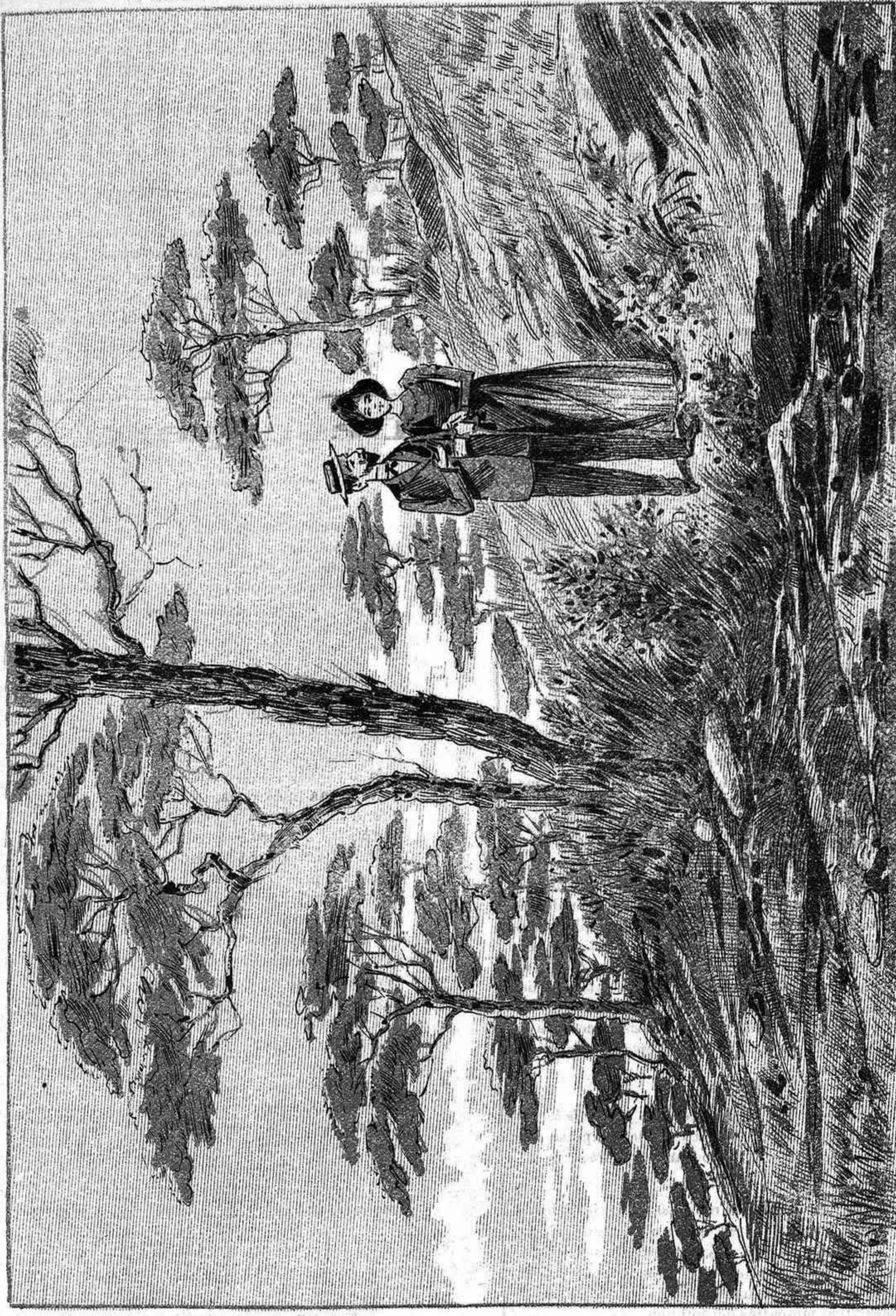
—Y donchs, senyora Sibiniana, ¿com l' hi ha probat l' anada á Nurria?

—¡Ay, mossen Gregori, del mateix modo! y cregui que 'l cap vareig tenirlo tot una tarde ficat dintre de l' olla.

—Bon dia, Nàsia. ¿Que 'n sabéu dels coros?

—Justament avuy me *tegrafalla* el de ' casa ' que han cantat al Moll d' en Roig, al envelat del Tocado.

ro, al Camp de l' *Elisa* y á la *Galeta*.

Va de secret. Son dos nuvis d' *ma* que han fet nuí en una escanyolida masia dels voltans de Moncada. Quan tornin han convingut en contar á tot hom que han repartit la lluna de niel entre Venecia y Paris. Aixó dona mes importancia.

NOVETATS

La òpera póstuma de Meyerbeer *La Africana* obtingué bastant bon éxit sent aplaudits sos principals intérpretes, Sras. Gilboni y Cassandro y Srs. Longobardi, Aragó y Rossatto.

En aquesta òpera lluhiren mes que en *Aida*, sas facultats la Sra. Gilboni y Sr. Longobardi, no obstant, creyém que aqueixas òperas de tanta forsa dramática, son de massa potencia pera abdós artistas.

Ab lo personatge de D.ª Inés hi debutá la Srta. Cassandro, tiple lleugera que demostrá possehir extensa veu y molt ben timbrada.

Continua *Manon* sent la òpera de cartell y tantas quantas representacions se donan de tan bonich *spartito* serveixen pera de nou sentirse sumament aplaudits la senyora De Roma y lo Sr. Yribarne, que arriban ja á dominar per complert sos *roles*.

Pera avuy s'anuncia lo *debut* de la Sta. Judit D'Altiers ab la *Aida* y pera demá se prepara *Faust* cantat per lo *quarteto* de la *Manon* que no duptém hi lograrán un triunfo y se fan continuos ensajos á fi de que dissapte pròxim se pugui posar la obra capdal de Meyerbeer *Gli Ugonotti* per las Sras. Gilboni, Ceresoli y Cassandro y los Srs. Longobardi, Aragó y Rossatto.

També está en estudi la joya de Puccini, *La Boheme*. Mes varietat es impossible.

TIVOLI
(CIRCO EQUÈSTRE)

Molt ben rebuda ha sigut la companyia que 'ns ha portat la coneguda ecuyere Srta. Maria Alegria, ja que en la mateixa hi figuran verdaderas celebritats, com son lo *trio Onllarv* en sos portentosos equilibris; la *troupe* Riego, acróbatas notables; la familia Pichel en sos dificilissims jochs icaris; Mrs. Franzoni et Baietti en sos exercicis de forsa y destresa en las anellas volants; lo clown Polo ab son gos amaestrat que executa sos exercicis com lo mes ben domat caball y lo clown musical Raphael ab son deixepre calculador que no es altre qu' un gos, que ab una facilitat portentosa executa y desarrol a variadas y dificils reglas de aritmética, causant verdader assombro tanta inteligencia.

Felicitém á la Srta. Alegria per lo coneixement que ha demostrat en contractar á tan notables artistas com los esmentats, no duptant que los que té en preparació secndarán admirablement.

GRAN-VIA

Res de particular hi ha hagut ja que *Los polvos de la madre Celestina* á pesar dels bons desitjos de la Empresa, fins á últims de aquesta setmana no podran estrenarse.

NOU RETIRO

Ab lo de la Sra. Saroglia, han comensat la serie de beneficis los artistas, qual benefici debia tenir lloch ahir y no duptém de la concurrència que hi assistí aixis com tampech de las mostras de agrado que debian prodigarseli, ja que la Sra. Saroglia per son mérit artistich se ha fet acreedora á las mes vivas simpatias del publich.

TIVOLI
(CONCERTS D' EUTERPE)

Pera lo mati del proxim diumenje 9 del corrent, está anunciat lo quart concert matinal de la present temporada per la sempre aplaudida y llorejada societat coral Euterpe de Clavé.

Lo programa del mateix es sumament variat de manera que 'n forman part *Esther* y *La Instrucción popular* de Clavé; *Tirant l'art*, marinairesca de Goula; *Himne del Eursionisme*, coro descriptiu de Sadurni; *La non non dels papellons*, de Rafart y la cantata *Catalunya* de Martinez Imbert

Com á pessas sinfónicas hi figuran la n° 3 sobre motius populars catalans de J. Ribera; lo *minuet* de Bolzoni y per postres tres estrenos compostos de una sardana del Sr. Candi; una gavota del Sr. Borrás de Palau y un coro descriptiu del Mestie Sadurni, titulat *Las dotze*.

Ab tan nutrit programa, es de esperar hi haurá un plé á vessar.

UN CÒMICH RETIRAT

Desespero

.....

Fa ja disset anys y mitj
que 'l joch de la Loteria,
es la meva gran manía,
sens lograr may mon desitj.

Y á fé de Deu qu' enquimera;
ja hi provat per tots estils,
pero senyors, may ni 'ls mils
hi tingut de la primera.

De décims ja n' hi tingut
de totas numeracions,
hi arriat á dí oracions
(y aixó que may hi he cregut)

M' ha dit la bonaventura,
una gitana molt vella,
que m' ha jurat pe 'l nom d' ella
que ab tal número es segura.

L' hi buscat per tots cantóns,
hi anat esprés á Madrit,
hi corregut dia y nit
seguint administracions

Quan lo número hi tingut
hi pensat, ¡que rich serás!
quedantme ab un palm de nás
quan las llistas han vingut.

Y, en fi tantas probaturas
hi fet, que n' estich cansat,
millor dit desesperat,
¡aparteu las criaturas!....

Per que ara un décim tinch;
y si aquet la sort no 'm porta,
vejent ma esperansa morta,
en fé un disbarat convinch.

Soch capás ab un moment
trobantme en estat tan pésim,

.....
de comprar un altre décim,
per l' altre sorteig vinent.

NOY DE LA SAL (de Premiá)

LA TOMASA
GRÀ Y PALLA

L' hereu Corre-Cuyta, en Pau Cols, el Llisara y en Pessigollas ja han sortit de Potademula per concorre á totas las festas majors que pujan, durant lo present mes de Septembre.

—Noy, sembla que la fredor del aygua 't fá tremolar.
—No; es que penso que s' acosta l' hivern y trinç la capa empenyada.

Para el banquet de París á los Ayuntamientoos el Alcalde tendría que delegarme á mí.

En la companyia de sarsuela catalana que debutarà en lo pròxim mes d' Octubre en lo Teatro Principal, hi figuraran las reputadas artistas Sras. Valdés (Lluisa), Paricio (Assumpció) Simó (Dolors), Mateu (Josepha), Perez Cabrero (Mercés), Felip (Carolina) y altras ventatjosament conegudas del nostre públich.

Los estrenos comensaran ab la representació d' una sarsuela en 3 actes que porta per titol *L' Esbojarrada*, original la lletra d' un aplaudit autor, y la música, d' un reputadissim mestre.

Hem llegit lo veredict del Jurat calificador del Certamen literari d' Olot y ens hem acabat de convense de lo següent, com cada any: que á Olot fan los Certamens á mitjas, perquè dels premis oferts en sos cartells sempre 'n quedan la meytat que no s' adjudican.

Son certamens, segons malas llenguas, á lo modernista y dedicats exclusivament á llorejar als escriptors qu' alli estuehejan.

Si aixís fos, que 'n duptém, malaguanyat treball de convarlos.

Que 'ls fassin entre familia ja que tot queda á casa seva. ¿No li sembla, amich Boloix?

Y segueixen en dansa las huelgas per tot Espanya.

Are li ha tocat 'l torn á Alcoy, ahont 'ls teixidors están amenassats de rebaixárselshi la tarifa de pago acordada.

Com mes va ennegrintse l' atmósfera del treballador ab la nuvolada espessa de la miseria, mes escatimats van 'ls jornals sense escatimar la feyna.

Pro 's veu que si 'ls fabricants de panyos d' Alcoy fan la forsosa, 'ls huelguistas s' han unit tots pera sostenir la huelga fins al dia del Judici si convé.

Perque, tractantse de panyeros, coneixen molt bé 'l panyo.

Aquell Ravachol tan terrible que varen tirarli 'l llas om si fos un gorila á Bilbao, ja está deixat anar.

Rés, que 'l varen pendre per altre.

A la quienta es un pobre home que va perdut pe 'l mon ense patria ni llar, incapás de matar una pussa, pero que té la desgracia de ser de la terra dels macarrons.

Lo ser italiá avuy es tant perillós com ser catalanista.

O sino que ho digui 'n *Pepet del Carril*.

Dáli que dali ab las huelgas.

No sabém si á horas d' ara s' haurá solucionat la vaga declarada dissapte passat entre 'ls cerrallers mecánichs d' aquesta ciutat per volguer treballar las 9 horas en compte de las 10 que treballan actualment.

Es una huelga cyclópea de titans acapdillada per *Vulcano*, qui si 'l secundan á la *Maquinista*. donar un que sentir á tots 'ls demés Deus terrestres y maritims.

No sabém repetim, si Júpiter haurá conjurat 'l conflicte.

La premsa universal va plena de detalls alusiús á la entrada de las tropas aliadas á Pekin.

Com si 's tractés de una cosa del altre mon.

Una verdadera tromba de carn humana; com no ha de obrirse pas á Pekin y á tot arreu!

Mes, no 's triomfla invasió bárbara de la civilisació europea en l' Imperi d' Orient; ni es tal victoria la ocupació del Palau del Cel gracias á la forsa bruta.

Que 'ls xinos, dintre de son fanatisme agé á las modernas máximas y preceptes del temps modern, hagin obrat y vagin obrant ab encarnissament y cert salvatjisme patriótic, té la seva explicació.

Que 'ls enviats de Deu pera civilisar aquell pais, se n' apoderin á lo *Atila*, no 'ns fá gens de favor; al contrari.

Ab la manera de procedir dels generalissims avuy en bogga, prou que 'ns hi tornarem tots de boxers; europeos y tot; Com que tots 'ls pobles del mon son enganyats com á xinos!

Nostre particular amich D. Joseph Ponsa, comerciant y propietari de la Habana en qual punt explota l' important negoci del *tren lavado* sent lo favoreseit ab la contracta de la *Trasatlántica*, ha sortit pera Paris y principals punts del extranger, acompanyat de son intel·ligent nebot Joaquim Ponsa, ventatjosament conegut en nostra capital per las moltas relacions que hi té y nombrosas simpatias logradas ab son carácter cabaleresch.

A abdós amichs, los desitjém un felis viatge y que sa estancia á l' extranger, los sigui de profitosos resultats.

Lo diumenge prop-passat, va celebrarse en lo teatro del Ateneo de Sant Antoni, Tamarit, 71, una importantissima funció representantse las pessas «La Teta gallinayre», «Lo Pronunciament» y las sarsuelas castellanas «Para casa de los padres» y «El gatito de Madrid» obtenint en lo desempenyo de las esmentadas obras molts y merescuts aplausos las Srtas. Jarque y Silles, aixi com los Srs. Gómez, Vilalta, Esteve, Alegre, Artigas, Llopart, Serrat, Segú, Bragudó, Pascual y Pelegrí.

Dissapte pròxim á las nou de la nit, tindrà lloch en lo dit Ateneo una vetllada literari-musical en la que hi pendrán part reputats artistas.

L' anada dels coros de Clavé á Paris comensa per ser un éxit alcansant un verdader *diluvi* d' obsequis y simpatias.

Es la conseqüencia natural del *diluvi* d' impropis que varen rebre aqui per despedida; pró un *diluvi* particular, no general.

Lo *diario de la noche* mes *noticiero* de Barcelona, al donar compte del triomf dels coros á Paris, hi posá una coletilla que 'l desenmascara per complert; diu:

«Se comenta que canten la *Marsellesa* y nunca la *Marcha Real* y que vitoreen á la *República Universal*.»

D aixó se 'n diu *bilis* pura *bilis*.

Remeys assegurats: tila, quina, ferro.

L'altre dia en l'Hotel Ambos Mund s'ls menescals militars d'aquesta regió varen obsequiar ab un tech l'ascens á tinent coronel d'un seu company destinat á prestar los serveys propis de sa carrera en lo Ministeri de la Guerra.

No li faltará feyna si vol exercir cumplidament en son nou destí.

En lo ministeri de la Guerra, precisament hi ha molta feyna á fer per part de la veterinaria y no se pás si 'n sor tirá ayrós.

Y no feyna *animal*, no; sinó molt *racional*.

Las curas de menescal y las de moro son las únicas que poden apedassar lo cós escrofulós y anémich del Estat ibèrich.

Será tot lo bestial que 's vulga 'l remey, pero es de éxit assegurat.

Si 'ls enganyo, que 'm *ferrin*.

Un desengany mes.

Esperavam ab deliri diumenje passat al vespre la sortida dels *diarios de la noche* pera regositjarnos ab la revista de toros d'aquella tarde y...

¡Quin modo d'exagerar la imaginació popular!

Tants accidents, contratemps y cops de banya que s'anunciavan á la eixida de *Las Arenas* y...

Total, res: una esbotzada de calsas á n' en Litri, (que no 'l coneixen... Jo tampoch) y una pelada al nas y... prou.

¡Llástima de cogida!

De segú que al *diestro* de referencia li ha sapigut mes greu que á nosaltres no haver rebut, per exemple, de la *ingle* ó dels voltants.

Una *cogida* aixís *sin consecuencias* no conduheix á la gloria del *arte*. (?)

—*Otro dia será*—deu pensar en Litri.

Y nosaltres hi afegim:—Deu ho fassi que las banyas 't fassin célebre; y com mes endintre t'entrin millor per tú.

Y millor per la decència nacional.

L'*Heraldo de Madrid* donava 'l crit d'alerta un dia d'aquets notificant que á Gibraltar 'ls inglesos construeixen un pont y fan una carretera aprop d'Algeciras y no sé quantas obras mes.

Y afegeix... «*digase si no hay motivos sobrados para nuestro patriotico recelo y nuestro justo grito de alarma...*»

¡Farolero! ¡Mentider!

Fas veure que t'esgarrifas per una cosa que cada dia se sab desde temps inmemorial pera vergonya nostra, y en cambi vares trovar la cosa mes natural y lógica la perdua de las colonias y de la esquadra.

¡Tanta pó 't fan 'ls inglesos y tu ets lo primer extranger de dintre casa que a-poch a-poch has arrambat ab la dignitat espanyola anantli prenent sense adonarsen fins l'últim dátil?

¡No tant, no tant de patriotisme, *Heraldo* paperer, que ensenyas la seba!

¡Que 't creus que hi creyém ab las tevas esgarrifansas patrióticas?

A tu y á tots 'ls de *gran circulación* tant se os endona ser inglesos com rusos, mentres la *tirada arroje un diluvio de perros chicos*.

Aquí á Catalunya ja os coneixém; per xó no 'ns podeu veure.

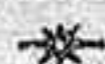
Pro, nosaltres tampoch.
Estém á la reciproca.

A molts de nostres companys y amichs que 'ns han demanat copia de la poesia de 'n Barbany á la qual varem aixecá 'l *somatent* lo mes passat, no podém complaurels perquè no tenim ganas de suicidarnos, ni de fer perdre LA TOMASA, ni de que 'ns prenguin per altres.

Ens en guardarém tant com d'escaldarnos... ¡Fora que 'ns haguéssim tornat boigs!

Qui la vulga saber, l'autor se la sab de memoria.

L'héro de Saragossa, lo famós Paraiso motejat per un rotatiu ab lo renom de *El Feo Zaragozano*; ha caygut del escambell de la opinió pública, no pe 'l fracás de la *Union Nacional*, sinó per sa componenda frustrada ab 'ls pseudo-regeneradors de boquilla de la patria espanyola.

Fins are, á n' en Paraiso, per sa bona fé simulada y per sa conseqüencia digna de millor sort lo consideravam com un probable capitost dels elements que s'havian ficat al magi lo fer bugada de la Espanya; mes d'ensá que mero-dejant per lo camp de la politica s'havia proposat fer *ali* ab 'ls principals causants de nostras desgracias, hem acabat de perdre las últimas escorriallas de confiança que hi teniam al separarse de las *costas* ahont naufragá la *Unión*.

Ara si que 'n Paraiso s'ha abismat al *infern* del exceptisme imp rant en tots 'ls espanyols.

Y havent caygut al *infern*, ni Deu l'hagi perdonat li podem dir.

¡Complau mon desitj!

¡Bé ho sabs prou com jo t'estimo!
T'ho he dit ja mil vegadas,
mentres á mon cor la llum
de tos ulls, nena, abrassava.

¡Bé ho sabs prou com jo t'estimo!..
¡Qué per tú sols visch!... Y encara
no vols satisfé, amorosa,
lo meu desitj. ¡Oh, malhajas!

¡Tan poch que á tú 't costaria!
apagar la flamarada
qu' al fons del meu cor s'encén
al escalf de tas miradas,
satisfent, com jo t'ho prego,
aquest desitj implacable
que febrós en mí s'agita!...

Nena... no sigas ingrata:
déixam enclotar mos llabis
en lo roser de tas galdas...
¡y mori abrassat després
per lo foch de tas miradas.

JOSEPH M.ª FELIU.

LITOGRAFIA BARCELONESA

—== de Ramón Estany ==—

6, CARRER DE SANT RAMÓN, 6

SEPTIEMBRE

